

morú valóságaival. A *kisebbségi sors* törvénye a csöndes munka, azonban ez nem jelenthet sohasem elvételést, lemondást, főként pedig nem jelenthet a köteles lojalitáson messze túlmenő szervilizmust. A felvidéki magyar társadalom és ifjúság riadtan figyelte a Sarlós-vezérek bomlasztó munkásságát, azonban nem állott módjában a megfelelő tiltakozás, hiszen ez egyet jelentett volna az irredenta vádjának a vállalásával. A *Sarlós*-csoport egyes tagjai jól értették ahhoz, hogyan fenyegetse meg és kárhoztassák teljes hallgatásra ellenfeleiket. Nem szólhatott senki, mert nem tudhatta, mikor jelenik meg ellene a *Reggel*-ben vagy egyebütt egy denunciáló cikk, amely az illetőt a rendtörvénnyel és a hatósággal hozza majd közeli érintkezésbe.

Ma s a r y k elnökhöz juttatott memorandumukban azt mondják, hogy az ő eszméinek letéteményesei. A kormányajtó és ennek nyomán egyes külföldi lapok (pl. *Le Télégramme*) örömmel regisztrálták, hogy ime megtért a magyar ifjúság, nincs többé kisebbségi kérdés Csehszlovákiában.

Nem akarjuk részletesen ismertetni a *Sarlós*-szervezet szereplését, sajtóban történt megnyilatkozásait, csupán rá akarunk mutatni arra, hogy jogtalanul sajátítják ki a maguk számára az európaiság, demokrácia és haladás jelszavait, mert épen ők azok, akik egy korhadt filozófiai rendszernek, a történelmi materializmusnak a követőivé szegődtek, akik Európából Pozsonyon és a prágai Hradzsinon kívül egyebet nem láttak, akik történelmi szemléletükben még mindig J á s z i Oszkárnál tartanak és demokráciájuk csak addig terjed, hogy hihetetlen alkalmazkodó képességgel simulnak a fennálló cseh áldemokrácia brutális rendszeréhez. Közben nem látják, hogy az egész felvidéki magyarság, apák és fiúk, intellektuellerk, parasztok és munkások egyaránt kismimizett proletárjai a magyar sorsnak. Világneveti elfogultságuknál fogva a cseh szabadgondolkodókkal, szocialista ifjúsággal keresik a kapcsolatokat, nem pedig a mélyen vallásos és a tradíciókhoz ragaszkodó tót nép tömegeivel. Egy-könyvű, élet és valóság helyett „ideológiákban” bogarászó apró íróasztalbölcsek lettek, akiknek szálnalmas kapkodását, társadalomtudományi és politikai kalandozásait szomorúsággal szemléljük. A felvidéki parasztnak, intellektuellnek nincs közössége velük. Kapkodásuk mosolyra gerjeszthetne, ha nem látnók azt, hogy megtévedt vezetőik működése rombolólag hat, gyöngíti a történelmi összetartozás érzését és az eljövendő Nagymagyarországba vetett hitet az elszakított területeken.

(Pozsony.)

Kárpáti László

ARANYVONAT.

A *Szibériai Garnizon* kasszasikere után rövidesen megjelent Markovits Rodin második könyve: az *Aranyvonat*. A *Szibériai Garnizon* sokatígérő kvalitásai után határozott csalódás ez a könyv. Teljesen ugyanaz az eseménykör, és csak az epizódjaiban találunk itt-ott valami újat. Ugyanaz a fogolytábor, ugyanazok az emberek, ugyanaz a légkör, sehol semmi új meglátás. Az a körülmény, hogy a *Szibériai Garnizon*ban közönséges vasúton indulnak neki a hadifoglyok a messze hazatérésnek, míg itt egy kincseketérő aranyszállítmány kíséretében tesz meg az út egy részét — lényegében nem változtat a dolgon. Az sem, hogy most a főhős egy időt kint tölt az orosz falu muzsikjai között. Ezek csak epizódok, amik nem hoznak a könyvbe új szempontokat és hiába kutatunk kereső

szemmel valami új után: az egész, fájdalmas monotonossággal ugyanazt mondja, amit a *Szibériai Garnizon*ból már ismerünk. Legfeljebb az egy kis újítás, hogy a főhős jobban előtérbe lép a személytelenségből. Hiszen azóta megírta a *Szibériai Garnizont*, miért is lenne olyan szerény! Ugyanarról a témáról festett két kép ez a két könyv, de a *Szibériai Garnizon* — azonkívül, hogy megvan az elsőség-privilégiuma, — sokkal erőteljesebb, külömb és értékeesebb, mint az *Aranyvonat*, ami az elsőnek csupán kópiája, másodpéldánya.

De ha valaki már nekilendült a siker útján, még az ilyen ismétlésbe-bocsátkozások sem tudják megállítani. Markovits Rodion ma jó cég Erdélyben és mindenki, aki ad valamit arra, hogy az embertársai előtt intellektuális életet élőnek tűnjön fel, kötelességének tartja, hogy elolvassa az *Aranyvonatot*. (Valahogy úgy áll a dolog ma, hogy a Markovits-könyvek elolvasása az a „teljes búcsú”, az az absolutio, amivel szerényigényű nyárspolgárok a kezükben érzik az intellektuális élet menyországhulcsát.) És különben is a háborús könyvek aranykorukat élik most; milyen büszkeség, hogy mi, Erdély is produkáltunk már kettőt ebből a műfajból! Egy kicsit úgy érezzük, hogy közelebb jöttünk ezzel a „művelt Nyugathoz”, ahonnan ez a divat kiindult és kegyetlenül büszkék vagyunk a háborús könyveinkre.

Az *Aranyvonat* tehát kitűnően bevált. Ki gondolta volna, hogy a háború még tizenegy évvel a befejezése után is ilyen nagyszerűen fog fizetődni? Tehetséges író ez a Markovits Rodion — mondjuk a Szibériai Garnizon elolvasása után. Tehetséges üzletember ez a Markovits Rodion — mondjuk, miután elolvastuk az *Aranyvonatot*.

(Kolozsvár.)

Korponay Mária

CSODABOGÁR.

A *Pesti Napló* márc. 20. számában jelent meg Erdélyi József aláírással a következő gyermekes verse:

Papiros előttem,
a kezemben toll,
tinta dől belőle,
sötét betűsor;
sötét betűsorban
életem sora;
minden betű küzdő,
vérző katona,
írja a sok verset,
ontja a sok vért,
azt se tudja, hogy mit,
azt se, hogy miért . . .

Ennyi az egész. Valóban: nem lehet az ilyen költészetnél tudni, hogy *mit* és hogy *miért*.

*

Az *Uj Nemzedék*ben napról-napra ilyenfajta közlemények jelennek meg, mint az alábbi hír: